

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta 24.03.2010

79 §

312 / 343 / 2010

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö hajajätevesityöryhmän loppuraportista ja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010-2017

valmistelijat: johtava terveystarkastaja J. Lappalainen p. 014-267 5820, ympäristösuunnittelija H.Hokkanen p. 014-267 5822

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa hajajätevesityöryhmän loppuraportista ja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010 - 2017. Lausuntopyyntö on tullut Kuntaliiton kautta ja osoitettu kunnan ympäristönsuojelu-, rakennusvalvonta- ja vesihuoltoasioista vastaaville. Taustalla asiassa on valtioneuvoston vuonna 2003 ympäristönsuojelulain 11 ja 18 §:n nojalla antama asetus talousjätevesien johtamisesta vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (542/2003, jäljempänä hajajätevesiasetus). Asetuksen 12 §:n siirtymäsäännösten mukaan jätevesijärjestelmät tulee saattaa vastaamaan asetuksen vaatimuksia 1.1.2014 mennessä.

Hajajätevesiasetuksessa säädetyn kymmenen vuoden siirtymäajan on arvioitu koskevan noin 200 000 - 250 000 kiinteistöä, joista toistaiseksi vain noin 10 - 15 % on tehostanut jätevesien käsittelyä asetuksen edellyttämällä tavalla. Tämä merkitsee toimenpiteiden ruuhkautumista määrääjän loppuessa. Epätietoisuutta vallitsee siitä, millä kiinteistöillä hajajätevesiasetuksen vaatimat tehostamistoimet ovat tarpeen ja mikä talousjätevesien käsittelyn tehostamistratkaisu sopii kullekin yksittäiselle kiinteistölle. Lisäksi on epätietoisuutta siitä, mille alueille viemäriverkostoja tullaan lähivuosina laajentamaan.

Koska asetuksen toimeenpano ei ole em. syistä johtuen lähtenyt toivotulla tavalla käyntiin, päätti ympäristöministeriö asettaa työryhmän edistämään hajajätevesiasetuksen toimeenpanoa ja koordinoimaan eri osapuolten yhteistyötä. Työryhmän rinnalle ministeriö kutsui selvitysmiehen selvittämään hajajätevesiasetuksen toimeenpanon nykytilaa ja siinä ilmenneitä ongelmia sekä tekemään ehdotukset toimeenpanossa ilmenneiden ongelmien poistamiseksi ja toimeenpanon edistämiseksi. Selvitysmiehen 14.12.2009 luovuttamaan raporttiin (Hajajätevesiselvitys, Lauri Tarasti. Ympäristöministeriön raportteja 25/2009) sisältyy ehdotuksia hajajätevesiasetuksen toimeenpanon vaatimiksi taloudellisiksi toimenpiteiksi sekä ehdotus hajajätevesiasetuksen toimeenpanoa ja erityisesti siihen liittyviä poikkeus- ja lykkäysmahdollisuuksia koskevaksi valtioneuvoston asetukseksi.

Selvitysmiehen raportin pohjalta on ympäristöministeriössä valmisteltu ehdotus määräaikaiseksi valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010 - 2017. Asetuksella on tarkoitus täsmentää niiden vaatimusten toimeenpanoa, joista on säädetty ympäristönsuojelulain nojalla annetussa hajajätevesiasetuksessa. Asetuksella pyritään erityisesti selkiyttämään niitä tilanteita, joissa hajajätevesiasetuksessa talousjätevesien käsittelylle asetetuista vaatimuksista on mahdollista lain tai asetuksen sääösten nojalla poiketa. Asetusluonnoksen mukaan hajajätevesiasetuksen 12 §:n 2 momentin mukainen siirtymäaika käyttökuntoisille jätevesijärjestelmille jatkuu 31.12.2017 asti, jos 1) kiinteistön haltija tai muut kiinteistöllä vakituisesti asuvat ovat täyttäneet 70 vuotta viimeistään 31.12.2017 asti; tai 2) kiinteistö sijaitsee alueella, joka on vesihuoltolain (119/2001) 5 §:ssä tarkoitettu vesihuollon kehittämissuunnitelmassa viimeistään 31.12.2012 esitetty ulotettavaksi viemäriverkoston piiriin 31.12.2017 mennessä.

Lausuntopyyntöasiakirjat ovat luettavissa ympäristöministeriön Internet -sivuilla:

<http://www.ymparisto.fi> -->ajankohtaista

- lausuntopyyntö
- hajajätevesityöryhmän loppuraportti
- hajajätevesiselvitys
- luonnos asetukseksi
- muistio

Oheismateriaalina luonnos valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010 - 2017

Ehdotus

Johtava terveystarkastaja:

Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunta päättää lausua seuraavaa:

Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunta pitää tärkeänä, että asetuksen toimeenpanoa edistetään ja ympäristöministeriössä on käynnistetty toimet lisätä valtion talousarviossa ympäristönsuojelun edistämisen määrärahoja neuvonnan ja tiedottamisen parantamiseksi. Varojen käytännöntasolle ohjaaminen, ts. korvamerkittyinä kunnille ohjauksen ja neuvonnan toteuttamiseen, on ratkaisevaa kiinteistönomistajan tavoittamisen kannalta.

Asetusluonnoksessa oleva siirtymäajan jatkaminen 31.12.2017 saakka on kuitenkin tietyiltä osin ristiriidassa ympäristöministeriön teettämän selvityksen kanssa, jonka yhtenä tarkoituksena oli asetuksen toimeenpanon edistäminen. Asetusluonnoksen mukaan

huomattavalle osalle kiinteistöjä annettaisiin kuitenkin mahdollisuus lykätä kohdallaan asetuksen toimeenpanoa. Epäselvyys aikataulusta, milloin hajajätevesiasetuksen vaatimukset lopulta tulisi toteuttaa, lisääntyisi entisestään. Epäselväksi jäivät ne konkreettiset toimenpiteet, jotka toteutuvat 31.12.2017 jälkeen kun kiinteistöllä saattaa hyvinkin asua sama kiinteistönomistaja. Asetusluonnoksen mukaan siirtymäajan jälkeen ei enää uutta siirtymäaikaa myönnetä. Tulevia sukupolviakin ajatellen olisi järkevää hoitaa asia kuntoon olemassa olevan hajajätevesiasetuksen aikataulun mukaisesti ja samalla saada asetuksen toimeenpano vauhtiin sen sijaan, että siirretään ongelmaa myöhemmin ratkaistavaksi. Sen sijaan, että asetusluonnoksessa annetaan pykälät siirtymäajan lykkäysmahdollisuuksiin, tulisi viranomaiselle antaa resursseja ja keinoja asetuksen saattamiseksi täytäntöön jäljellä olevien vajaan neljän vuoden aikana.

Ratkaisumalleja tulisi hakea erityisesti niihin kiinteistöihin, jotka eivät tule reagoimaan millään tavalla hajajätevesiasetuksen vaatimuksiin. Laukaan kunnassa pyydettyjen selvitysten palautumisprosentti on noin 50 (kiinteistöjä 3800 kpl). Saneerattuja jätevesijärjestelmiä on niin vähän, että niitä ei kannata tässä yhteydessä ottaa huomioon. Voidaan siis perustellusti olettaa, että samainen määrää kiinteistöjä jättää edelleen reagoimatta lykkäyksen hakemiseen, silti kunnostamatta jätevesijärjestelmää. Kunnilla ei ole resursseja kiinteistökohtaisiin tarkastuksiin, joten erittäin huomattava määrä kiinteistöjä jää asian ulkopuolelle mikäli ohjeita ja resursseja näiden kiinteistönomistajien tavoittamiseksi ei ole. Tällöin ei myöskään yhdenvertaisuusperiaate toimi. Kuinka pitkäksi aikaa kiinteistönomistaja, joka ei reagoi selvityspyynnön toimittamiseen eikä lykkäyksen hakemiseen, jää asian ulkopuolelle, ja toisaalta, mitkä ovat sanktiot näille? Selkeintä olisi lisätä asetusluonnokseen erillinen pykälä, jossa olisi tuotu esille viranomaisella käytössä olevat hallintopakko- tai muut mahdolliset keinot. Näistä tulisi myös tiedottaa aikaisempaa selkeämmin kiinteistönomistajia. Samalla ympäristöministeriön tulisi selvittää kuntien tarvitsemat lisäresurssit tämän tien läpikäymiseen sekä antaa suositukset kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hallintopakkolain käytöstä ko. tapauksissa, jotta kynnys käyttää näitä keinoja olisi joka kunnassa samalla tasolla. Mikäli lykkäyksen rajaaminen tapahtuu pelkästään asukkaan iän perusteella ilman ympäristönsuojelulain 18 §:ssä tarkoitettua kohtuullisuusarviointia, ei kansalaisten yhdenvertaisuusperiaate toteudu.

Asetuksen talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010 - 2017 sitominen vesihuollon kehittämissuunnitelmaan on erittäin ongelmallista. Vesihuoltolain mukaan kunnan on laadittava vesihuollon kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelma ei ole kuitenkaan velvoittava asiakirja ja vesihuolto voidaan ja usein toteutetaankin suunnitelmasta poiketen

sekä aikataulullisesti että rakenteellisesti. Päätöksen sitominen asiakirjaan, joka ei ole velvoittava tekee siihen sidotun lopputuloksen mielivaltaiseksi.

Päätös

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta:
Lautakunta hyväksyi johtavan terveystarkastajan ehdotuksen.

Tiedoksi

Ympäristöministeriö